

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1899.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 144. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 18 fr.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy hóra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap estl 6 óráig.

Hétfő, június 26.

A zászló becsületéért.

Nagybecskerek, június 26.

(z—y) A parlament most folyó tárgyalásait az a szellem lengi át, amit azokba az országbéli nagy mestere: Széll Kálmán belelehel, a kinek minden nézpontja ezeknek minden nyilvánítása a conciliánsnak végső határáig megy, a nélkül azonban, hogy az évtizedek óta majdnem bizonyosságokká lett alapelveknek csak egy részéből is engedne, a miknek alapján az országkormányzó szabadelvű párt oly fényes sikereket mutatott be. Elismerő szavával hozzájárult parlamentünk egyik nagy jelentőségű államférfia, gr. Apponyi Albert is, aki merev ellentétben állott az eddigi kormányrendszerrel, de a ki — bizonyára látván s átérzvéen az ellentét mesterségesen kihelyezett voltát — minden utógondolat s önzés nélkül csatlakozott az elvek és irányok egysége alapján volt politikai ellenfeleihez, egész pártjával, mit úgy neki, mint illusztris talentumokban gazdag pártjának javára halás elismeréssel jegyezhet föl az elfogulatlan krónikás.

... Mint a bujdosó Mikes, maradt hát egymagára a függetlenségi párt, mely közjogi zabhegyezéseken kívül most már igazán csak a zászló becsületéért áll sikra, annak a tépelt zászlónak érdekében, a mit a közjogi győzelmek, a kéréllhetlen statisztika, a közjogi hányókönyv, a közjogi muzeumba illőképen s tisztos emlékül fosztottak meg minden színétől, becsétől.

Széll és Apponyi kifejtették a küzdelmes kiegyezési alku minden előnyét. Ez előnyöknek — s ezt épen a zászló becsületére valló harc megvilágítása szempontjából mondjuk — legfőbb eredménye, hogy az sem szerződés, hanem önálló intézkedés alakjában rendezi vám és kereskedelmi viszonyainkat Ausztriával.

A Széll Kálmán által létrehozott megállapodásokkal hosszas kerülőutakon, miket az osztrák benyodalmak tettek szükségessé, s részben az a téves fölfogás,

hogy a hirhelt 14. §. nem képezi Ausztria alkotmányának tagadhatlan integrans részét, oda jutottunk, a hova akkor, ha az osztrák reichsrath elfogadja vala a kellő időben a Bánffy-Badeni-féle kiegyezést. A fegyasztási adók átutalásával, az adóvisszatérítéseknél és a bank ügyben több millióra menő pénzügyi előnyöket érünk vala el, nem is szólva az új rendezés többrendbeli gazdasági előnyeiről. Ekként az egész kiegyezéssel már 1897-ben késsen lehettünk volna, rég élveznők annak előnyeit s emellett mentek maradtunk volna amaz izgalmaktól, melyek megbénították parlamentünket, hátráltattak minden reformmüködést s valódi csapásként nehezdedek az ország egész politikai és gazdasági életére.

Az új törvény azonban, mely most már teljesen biztosítva van, tökéletesen tisztázza ezt a kérdést is s így nem csak hogy fenntartja a nemzetnek biztosított jogait, hanem határozottan ki is domborítja azokat. Ez az eredmény még azok nézete szerint is megéri a tényleges vámközösségnek három évvel való kitoldását, akik elvileg a külön vámterület alapján állanak.

Hát bizony azok csak a zászló becsületéért küzdenek, a mi különben elismerésre méltó

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 2. A nagybecskereki keresztény ifjusági egyesületi mulatsága.

Julius 4. Torontálmezei orvosok nyugdíjgyűlésének közgyűlése.

Julius 17. Közigazgatási bizottság.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 7 óráig nyitva van; hőlgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 8 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— Rónay Jenőné mint védnök. Említettük, hogy a nagybecskereki polgári dalárda augusztus 20-ikán a kaszinó-kertben ünnepélyt rendez, melynek tiszta jövedelmét az itt létesítendő árvaháznak szánták. Az ünnepély védnökönjévé

Rónay Jenő főispán nemesszivéről és jótékony-ságáról ismert nejét tegnap kérte fel egy hattagu küldöttség, melynek vezetője dr. Grandjean polgármester volt. A polgármester lendületes beszédjére ő méltósága kijelentette, hogy a dalárda kérelmét nagyon megtisztelőnek találja s a védnökői tisztet szívesen elvállalja. A küldöttség tagjai lelkes eljenzéssel vették tudomásul a szívélyes nyilatkozatot.

— Pancsova-Petrovosczelló és Pancsova-Temespart. A képviselőház szombati ülésében Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter benyújtotta a pancsova-petrovosczellói helyi érdekű vasutartozékeként egyrészt annak fővonala és temespart vágánya közt létesítendő összekötő vonal, másrészt a vasut végállomásaként tervezett „Pancsova-Temespart“ állomás engedélyezéséről szóló jelentést.

— Egy 48-as honvéd hullája. Megható kegyeletnyilvánulásról értesülünk Zsombolyáról. A zsombolyai régi temetőben, a melynek a helyén az új vasuti indóház épül, nyugodtak eddig Pitner József félegyházi születésű, 48-as nádor-huszárnak a hamvai. Pitner a csatádi ütközetben, 1848. aug. 9-én, sebesült meg, innét Zsombolyára került és aug. 18-án sebeibe belehalt. A temetőben az elhunytak anyja állított síremléket. Most, hogy a régi temetőből a hullákat átszállítják, a „zsombolyai asztaltársaság“ gondoskodott arról, hogy a magyar honvéd porladózó hamvai tisztességesen takarítsanak el az új temetőben. Az átszállításnál az asztaltársaság testületileg vett részt és fedezte az ez alkalommal felmerült összes költségeket.

— Fülöpszéki közösek szőlőiben a fülöpszéki jelenléte megállapítván, nevezett község határát a földmivélsügyi miniszter alá helyezte.

— Az állami telepítések. A földmivélsügyi miniszteriumban a telepítési ügy fejlesztése érdekében fontos intézkedések történtek. A miniszterium ugyanis 100.000 holdat meghaladó betelepített birtokot vett át a saját kezelésébe, a pénzügyminiszterium kezeléséből. Ez a 100.000 holdnyi birtok el van szórva az országnak leginkább déli vidékén; és pedig Krassó-Szörény, Temes és Torontál vármegyékben. A kezelés átvételét célszerűségi szempontok tették szükségessé, mert a földmivélsügyi miniszteriumban külön telepítési ügyosztály van s így a birtokok kezelése tökéletesebbé válik. Fontosabb az adminisztrációs reformnál, hogy a kincstár a

A „TORONTÁL“ tárcája.

A főispán előszobájában.

— A Torontál eredeti tárcája. —

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Ön bizonyára ismeri azt a híres egyfelvónásos vigjátékot, melyben Knabe Jeromos sorsa van elmondva, mikor a miniszter előszobájában várja a bebocsátását. Az én sorsom nincs ugyan olyan érdekes, mint Knabe uré, de azok a megfigyelések, melyeket én a minap a főispán előszobájában tettem, szintén megérdemlik, hogy Szerkesztő Ur egy kis helyet szorítson a részükre.

Egy kis kéréssem akadt a vármegyeházán. S mert úgy mondták, hogy abban a büszke palotában a legkedvesebb és legelőzékenyebb ember a főispán, hát oda irányítottam lépteimet. Hamar bebocsátottak a méltóságos urhoz, de olyan volt az ügyem, hogy nem kaphattam rögtön felvilágosítást. Addig is, míg az iratokat behozták, megkínált helyel. Itt aztán megfigyelhettem, hogy mi történik „a főispán előszobájában“.

Elsőnek jött egy öreg paraszt asszony, a kezében nagy csomó öreg irással. Német nyelven panasolta el a főispánnak, hogy eladták a házát és kertjét, pedig ő fizetni akar. Szavain maga bölcs Salamon sem igazodhatott volna el, de az

iratokból kitűnt, hogy ezelőtt hat évvel egy magánhitelező birói uton adatta el a házát. Erről felvilágosította a főispán is; mire ő ezzel felelt, hogy eljött oltalomért esedezni. Hiába volt minden beszéd, az anyóka, kinek nyelve úgy pergett mint egy fiskálisé, egyre azt hajtogatta, hogy:

— Ki segítsen rajtam, ha nem a főispán?

Végre is azzal a fenyegetéssel vett bucsut, hogy előbb elmegy a miniszterhez, s ha ott se tesznek törvényt, akkor a királyhoz.

Nyomban utána egy oláh paraszt szavalt el román nyelven a baját. Kérelmének leglényegesebb pontja abból állott, hogy X. község birája 3 felöntényi kukorica járandóságának kifizetésére utasították, mert ötöt a községi főúr felfogadta és most 3 hete elkergetvén, neki még a kukorica jár.

A főispán megígérte, hogy a dolgot meg fogja vizsgálni s utasította titkáraját, hogy vegyen föl a panaszossal jegyzőkönyvet. Erre a panaszló nem csekély csodálkozásokra kijelentette, hogy ezzel a válasszal nem éri be, neki kukorica kell és nem jegyzőkönyv, s ha nem kapja meg, hát bizony a déli vonattal felmegy Budapestre a miniszterhez.

Egy öt tagu deputáció következett ezután. Szónokuk virágos paraszt nyelven telepítést kért az éhező és földön futó népnek. Viseletén és szavain rögtön megláttam, hogy ezt az embert

közbenjárásért jól megfizetik. A főispán tudatta velük, hogy a vármegye területén nincs ugyan telepítés folyamatban, de hát kívánságuk elvégre és törvényes alappal bír. Adjanak be tehát írásbeli folyamodványt, melyet ő pártolól fog felterjeszteni.

Nagyot néztem, mikor a deputáció szónokája kijelentette, hogy ezzel ők meg nem elégszenek. A nép itt akar földet. Panktum! mondja meg nekik a főispán, hogy mikor fogad a miniszter, mert ők egyenesen ahhoz mennek.

A magyar deputációt csakhamar egy bolgár küldöttség követte. Az ő bajuk abban állott, hogy a birájukkal nincsenek megelégedve. A szónok a legnagyobbokosabban hangsúlyozta, hogy amennyiben rögtön el nem csapják, felmennek — hová is máshová? — a miniszterhez. A főispán jegyzőkönyvet akart velük felvételni, de ők tiltakoztak ellene, hogy írásban adjanak valamit.

Egy vidéki fiskális jött ezután. (Azt mondták, hogy ezelőtt törvényszéki bíró volt.) No mondok magamban, most már csak okosat fogok hallani. Egy csomó elégedetlen paraszt képviselőben előadja, hogy ő x. község jegyzőjének felfüggesztését kérte az alispántól, az pedig csak vizsgálatot rendelt el.

— Követelem tehát — így szól — hogy Méltóságod azonnal függessze fel a jegyzőt, mert el-

csanádi székeskáptalantól megvásárolta 350.000 forintért a Temes megyében fekvő sztančovfalvai birtokot. Ezt az óriási területet egészen vadon erdő borítja, melyet most, hogy a birtokot a földművelési miniszterium veszi kezelésébe, egészen letarolnak és csak azt a részét hagyják meg erdőnek, melyre a szakértők azt mondják, hogy talaja csakis erdőgazdaság üzésére alkalmas. A letarolt rész gazdasági művelés alá kerül, parcellázzák és telepítésre fogják használni. A terv erre nézve az, hogy egy-egy telepes legalább 20 holdat kapjon, melynek árát 50 év alatt köteles letörleszteni. Az első három esztendőben azonban, míg a kezdet nehézségeivel küzd az új gazda, se törlesztést, sem kamatot nem fizet; a további 47 esztendőben kell aztán tartozását, ötszázalékos kamattal törleszteni. A telepekre csakis magyar állampolgárokat vesznek föl, a kik a magyar nyelvet is bírják. Egy kincstári telepre csak tíz idegenajku családot vesznek föl, hogy eképp megmagyarosodásuk biztosítható. Szükséges az is, hogy a telepesek kimutassák, miképp legalább 1000 forinttal bírnak, hogy az elkerülhetlen beruházásokat megtehessek, nehogy erejüket meghaladó vállalkozásba bocsájtva, a tönkretűlés fenyegetse őket.

— **Erzsébet szoba.** A helybeli és esetleg környékbeli t. közönséget is figyelmeztetjük arra, hogy az országos vörös kereszt-egylet torontálmezei választmánya a helybeli vármegyei József közkórházban felejtethetetlen jó királyné emlékének megörökítésére berendezett Erzsébet szoba f. hó 29-én Szent Péter és Szent Pál napján délelőtti 1/2, 11 órakor méltóságos zombori Rónay Jenő ur és Olga urnó mint társelnökök által, a vármegye alispánjának, mint a kórház tulajdonát képviselőnek ünnepélyesen lesz átadva; ezt megelőzőleg a szoba nagyságos Szabó Ferenc esperes-plébános által be fog szenteltetni. Mindazon tisztelt uraságok, kik ezen ügy iránt érdeklődnek, ez uton egyben tisztelettel meghívhatnak.

— **Diákisasszonyok.** Nagybecskereken is vannak kisasszony-diákok, a kik szorgalmasan tanulják a főgimnázium tantervét a az esztendő végén levizsgáznak. Zaka Gyula főgimnáziumi tanár Mariska leánya tette le a napokban kitűnő sikerrel az V. és Fischer Mór izr. tanító Regina leánya a VI. osztályt. Különös feltűnést keltett a kisasszonyok nyelv-tudománya.

— **A D. M. T. E. nagygyűlése.** A „Délmagyarországi tanító-egylet“ 1899. évi július hó 10., 11., 12. napjain Lippán tartja XXXIII. nagy-és közgyűlést, melyre az egyesület t. c. tagjait, a társalgókat és a tanügy barátjait tisztelettel meghívja az elnökség. A nagygyűlés sorrendje. Július 10-én este 1/2, 8 órakor választmányi ülés. Július 11-én reggel 8 órakor a fiók-egyleti főnökök ülése az elnöki jubileum tárgyában. 9 órakor a „D. M. T. E.“ nagygyűlése, melynek tárgyai: I. Üdvözlések, egyletek, testületek stb. részéről. II. Schenk Jakab egyleti elnök

ünnepelése, elnökösködésének 10-ik s tanítóskodásán 25-ik évfordulója alkalmából. Az ünnepi beszédet tartja: Molnár József egyleti I. alelnök. III. Elnöki megnyitó, tartja: Janda Ferenc egyleti II. alelnök. IV. Jegyzőkönyv hitelesítő választása. V. Előadások: (Ezek sorrendjét a választmány javaslata alapján a gyűlés fogja végleg megállapítani.) 1. Mit tehet a népiskola az erkölcsi nevelés érdekében a szoroson vett oktatáson kívül? Előadó Várkonyi Béla, törökbecsei tanító. 2. Az osztott népiskola tanterve. Előadó Janda Ferenc, perlaszi közs. isk. igazgató. 3. A gazdasági ismétlő iskoláról. Előadó Bézsán Miklós, varádai áll. isk. igazgató. 4. A művészi érzék fejlesztése és ápolása az iskolában. Előadó Truppel Károly, fehértemplomi áll. polg. leányiskolai tanár. 5. Az igazságerzet fejlesztése az óvodában. Előadó Szegfűné Goptsa Róza, n.-becskereki óvónő. 6. Döntő lépések és célhoz vezető eszközei. („A tanítók Háza- és Convictusok“ról). Előadó Bon-tilovics Gusztáv, ozorai áll. iskolai igazgató. Délután 4 órakor. 1. Az óvodai szakosztály ülése. 2. A polgári iskolai szakosztály megalakulása. Július hó 12-én délelőtt 8 órakor: A „Délmagyarországi Tanító-egylet“ XXXIII-ik közgyűlésének folytatása. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnökségi évi jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Számvizsgálók jelentése. 5. Jelentése az egyleti közlöny kiadójának. 6. A pályanyertes műjeligés levelének ünnepélyes felfolgozása. 7. Az egyt. alapszabályok módosítására vonatkozó javaslat előterjesztése. Előadja Rédl Ferenc, nagybecskereki tanító. 8. Bayer Karolina egyleti zászlóánya 1000 frtos alapítványa 1899. évi kamatainak segélyképeni odatétele. 9. Fiók-egyletek indítványai. 10. Beérkezett ügydarabok előterjesztése. 11. Az 1899/1900. évi egyt. költségvetés előterjesztése. 12. Interpellációk. 13. Indítványok.

— **A harangozó és a jégvihar.** Foroghat a vén világ, irhatják a tudományt hegyek magasságába rakott óriás foliánsokba, építhetik az iskolát egymás háttára: a nép gyermeki lelkének babonás hitét nem irtják ki egészen soha ezredévek sem. Vannak még csodák, melyekben a néptömeg az ő együgyű jó lelkével vakon bizik és prédikálhat ugyan neki a pap, csak nem enged abból az ősi vélekedésből, hogy harangzugás kell a vihar elébe. A harang imádsága az istenhez, hogy szállítsa el a felhők veszedelmét más tájakra. Ahol aztán nem harangoznak neki, ott ereszsze alá, mert ott istentelenek laknak.

Szólnak a falusi pusztai kis harangok gyakorta ilyenkor nyári viharok járásakor. A néphit kondítja, ha fekete felhőt lát a falu felé kavarnodni. Ne is próbálja senki csufolni a vihar elé való harangozást, mert azt nem tartják épeszü embernek. Keresztényi léleknek pedig semmiesetre se.

Vaskuton pedig tán meg is lincselnék. Mert lám, mely szomorú itéletet mértek ott most — mint tudósítónk jelenti — a falu harangozójára,

mivelhogy az rászabadította a jeges felhőket a határra.

A bácsmezei és valószínűleg az egész ország faluiban rég divó szokás, hogy ha zivatar közeledtét látják: a harangozónak kötelessége a toronyba menni és a felhők elé harangozni; azt hívén, hogy a harangozás elhárítja a falu határáról a veszedelmet. Hogy mily vakon hisz ebben a nép, elég élénken illusztrálja azt a bácsmezei Vaskut nevű sváb község tragikomikus esete.

A napokban B. Vaskutot óriási zivatar látogatta meg, a harangozó kötelességéhez híven fel is ment a toronyba harangozni, de mikor fölért, a zivatar kitört teljes erejéből és a harangozó megijedve az ézengéstől és villámlástól, sietve menekült le a toronyból.

Igy aztán harangzugás nélkül verte el a határ egy részét a jég. A község képviselőtestülete ülést tartván, egyhangulag kimondta a határozatot, mely szerint a harangozó állásából elcsapandó, mert ő az oka a falu károsodásának, miért nem harangozott. Megjegyzendő, hogy ez nem mese, hanem tényleg így határozott a vaskuti bölcsek tanácsa.

— **Juniális.** Szinte hihetetlen, de mégis megesezt a csoda, hogy ez idén Medárd után mulatni lehetett az erdőben. Mégis csak az ég engedett s a „nagybecskereki szerb egyház dalárdája“ kedvező időben tarthatta meg tegnap délután a már két ízben elhalasztott juniálisát a kincstári erdőben. A szép számban megjelent közönség ének és tánc mellett késő estig mulatott a sikerült juniálison.

— **Gyermekbetegségek.** Nagykikindáról írják: A gyermekek között fellépett kanyaró-járvány lassanként megszűnik, helyette azonban egy sokkal veszedelmesebb nyavalya, a vörheny lépett fel, különösen a város IV. negyedében. A vörheny eddig már több áldozatot szedett, miután azonban a város orvosi kara a hatósággal egyetemben mindent megtesz az elkülönítés körül és a desinfectiót is gondosan ellenőrzi, hihetőleg hamar muló bajjal leszen dolgunk.

— **Művészet a vidéken.** Ilyenkor nyár idején, a mielőtt kanyaró-járvány elterjedne, a tagok művészi köruttra indulnak s egy kis élénkséget csepegtetnek a vidéki életbe. Törökbecséről jelentik lapunknak, hogy ott szombaton este sikerült hangversenyt rendezett Weinbaum Keresztély orosz furulyaművész, a magyar opera tagja, kinek briliáns technikája valósággal elragadta az előkelő közönséget. Tegnap este a mellencei Ruzsanda fürdőben rendezett Weinbaum hangversenyt, a melyen szintén igen sokan vettek részt. Csütörtökön közkívánatra megismétli a fürdőben az estélyt.

— **Folies caprices.** A híres budapesti zen-geráj ma este kezdi meg előadásait a kaszinó kertjében.

lenkező esetben — meghurcolom az összes hazai lapokban és deputációt vezetek a miniszter elé és ha ez sem vezetne eredményre, interpellálatok a képviselőházban.

Én ugyan csak egyszerű ember vagyok, de ha az én házamban valaki úgy mer velem diskurálni, bizony kiteszem a szűrét. (Nagyon jól fizettek a felek. A szedő.)

Három szerb földmives lépett be ezután. A község jegyzőt választott és a főszolgabíró nem akarja tőle kivenni az esküt. Beszéd közben aztán kisült, hogy az új jegyző nem is jelentkezett.

— Igen ám, mondja a deputáció, mert is az jelentkezni, mikor a főszolgabíró ráijesztett.

Végre is fölverték velük a jegyzőkönyvet. Jött azután még egy kéregető, később egy hosszú fekete kabátba öltözött ur, aki hivatalt keresett, egy harmadik inasnak ajánlkozott, azután behozták az én ügyemre vonatkozó irat-csomót, melyből a titkár, egy előzékeny, derék fiatal uriember nekem megadott minden felvilágosítást.

Hogy megköszöntem a szivességét, szerénnyen megjegyeztem:

— Bizony nem csodálom, ha a méltóságos ur évente elmegyén Koritnicába. Másnak is elromlanék a gyomra ebben az irodában.

— Igaza van, szólt a titkár. Hátha még

látná, hogy miket firkálnak az emberek. Nézze itt ezt a levelező lapot. Most jött éppen. Látott-e már ennél nagyobb szemtelenséget?

Megnéztem. Egy nyílt levelező lapon ezt írta egy névtelen hős:

Méltóságos Főispán Ur!

Van-e tudomása arról, hogy a x. y. z. közt elterülő országot, különösen M. tanyájáig — melynek elkészítését a megyei főmérnök már egy év előtt megígérte, sőt egy meglehetősen nagy területen már a rég megtört kő is várja a munkát az utsimító géppel — még mai napig sem készült el, dacára annak, hogy már tavaly is tapasztaltuk az utnak különösen esőségek alkalmával járhatatlanságát;

s ha van tudomása szándékozik-e gabnahordásig annak elkészítéséről gondoskodni?, nehogy még a nagyméltóságú m. kir. miniszteriumhoz is folyamodni kénytelenítsünk avégből, hogy figyelemmel hosszú éveken által fizetett tetemes uti adónkra, végre mi is a jó utnak áldásaiban részesítsük! Tisztelettel maradtam Méltóságodnak alázatos szolgálója.

Megei bizottsági tag.

Megdöbentem ennyi cynismuson s ennek kifejezést is adtam.

— Pedig a mai postával jött még egy ilyen kedves levélke. Ha érdekl, olvashatja. Német eredetiben így hangzott:

Nachdem wir allgemein hören das Sie ein gerechter Man sint, so bitten wir pauer von X und

ganzen Bezirk das Sie uns helfen sollen. Richter und Notar tun uns zugrund richten und wenn mir bei das Comitrat anzeigen kommt keine Hilfe. Mir tun immer geben und nie ist da Geld, weil die alles rauben. Der Notari der hat 2 Weiber und mit alli zwei hat er Kinder und der braucht sehr viel. Dan tut er auch noch viel faulen . . . So ein Lump soll unsere Kinder trauen? . . . For einige Wochen hat er sich mit einen Mann geflagen und der Mann hat ihn geglagt und doch ist garnichts mit ihm geschehen . . . In Z. hat man den Rasir eingekschert aber die andere Rauber welche auch gestolen haben laßt man laufen . . . denn es kommen manche mal nachschauen, die aber tun nicht gut nachschauen, die tun nur efen und trinken und auf die Jagt fahren und dann ist alles wieder gut zc. zc.

Végigbetűztem a nem egészen kifogástalan ortográfiával irt kérvényt, melyre a főispán természetesen meg is tette intézkedéseit, — aztán elhagytam a főispáni előszobát.

Szeretem és becsülöm a főispán urat ritka jelleméért, nemes szivéért. De nem irigylem.

Maradtam

tisztelettel

tek. Szerkesztő urnak hive
Barakovits Lyubomir.

— **A krajcár vége.** Elbucsuztattuk már a krajcárt több ízben s hogy most újra szó esik róla, annak a pénzügyminiszter rendelete az oka, mely szerint e hónap 30-án el kell tűnnie a forgalomból az utolsó krajcárnak is. E rendelet halálhírére a krajcárnak, melyet végképp eltöröltek a föld színéről. Kimulásával nem nagyon törődött senkinek, hiszen szinte ritkaság számba ment, ha az újverésű fillérek között még egy-egy visszamaradt krajcár akadtunk. Most már végleg el fog tűnni, nemcsak a zsebekből és erszényekből, hanem a közmondásokból és nótákból is. Nem azt mondjuk majd, hogy krajcár-ból, hanem hogy: fillérből lesz a korona, s nem sokára talán már emlékeztetben sem fog élni a krajcár. Aminek legjobban a nyelvtisztítók fognak megörülni: egy meghonosodott német szóval kevesebb lesz a magyar nyelvben.

— **Ujságíró-gyufa.** A Pálfi Lipót és veje szegedi gyufagyára tudvalevőleg ujságírószin skatulyákban most kerülnek a forgalomba. A gyár minden csomag ilyen gyufa után két százalékos adót ad a vidéki hírlapírók szövetsége jótékony alapjai számára s igen igyekezik abban, hogy új fajta s ismert kitűnőségű gyufája mennél nagyobb elterjedést nyerjen. Gyártja szép fajtában és rózsza szalon fajtában, lehet bennük válogatni. Annyi bizonyos, hogy a külföldivel kiállja a versenyt s minek még a gyufa árán is az idegent hizlalni? Ez bizonyosan igaz kérdés s az említett cég, hogy minél nagyobb elterjedést biztosítson a hírlapíró gyufáknak, most szépen készített reklámlapokat adott ki, a melyek ezrével röplünek széjjel az országban, hirdetve a legjobb gyufát.

— **Az utazó közönség figyelmébe.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a nyári utazási és nagyobb áru forgalmi időszak beálltával ismételve kéri az utazó- és szállító közönséget, hogy úgy saját, mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra feladott, podgyászok a rendeltetési állomást, egyéb darabárukon pedig ezenkívül még a címzett nevét, polgári állását és lakását a maga részéről kitüntetni sziveskedjék. A cím legalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra — egész terjedelmében — ragasztandó papírra irandó s csak ha ez nem lehetséges — szükséges azt a darabhoz erősítendő írástábláskára, bórdarabra vagy erős lemezpapírra írni. A közönség a vasut ily irányu támogatása mellett a podgyász, illetve darabáruk helyes szállítását és kiszolgáltatását nagyban megkönnyíti és gyorsítja s különös biztositókat szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasuti közegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő felvételnél előforduló — teljesen ki nem kerülhető — téves bárcázások és elhurcolások a lehető legrövidebb idő alatt kideritessenek és helyreigazittassanak. Az utazó, illetve szállító közönség figyelmébe egyben felhívatik az üzletszabályzat 31. §-ára, mely szerint „a podgyászdarabokon korábbi vasuti, postai, vagy másnemű szállítási jeleknek lenni nem szabad. Ha ezen szabály figyelmen kívül hagyása következtében a podgyász eltéved, a vasut az ebből származó kárért nem felelős.” E szerint tehát első sorban a feladónak áll érdekében, hogy a podgyászokon lévő régebbi ragasz-bárcákat a podgyásznak újbóli feladása előtt eltávolítsa.

— **Állatbetegségek.** A torontálvármegyei állatbetegségek statisztikája a múlt héten a következő volt: Lépfene: Szerb-N.-Szent-Miklós 1 udvar.

Veszétség: M.-Czerna 1 u., Starcsova 1 u., Szerb-Neuzina 1 u., Török-Kanizsa 2 udvar, összesen 4 község 5 udvar.

Takonykór és bőrféreg: Aracs 2 u., Botos 1 udv., Keresztes 1 u., Kevi-Szöllös 1 u., Kis-Torák 1 udv., M.-Szt.-Mihály 1 u., Melencze 1 u., Módos 1 u., Nagy-Becskek 7 u., Nagy-Kikinda 1 u., Ó Béba 1 u., Szerb-Párdány 1 u., Szerb-Szt.-Márton 1 u., T.-Erzsébetlak 1 udv., összesen 14 község 20 udvar.

Himlő: Perjámos 1 ud., Szerb-Nagy-Szt.-Miklós 1 u., összesen 2 község 2 udv.

Tenyészbenáság és hólyagos kiütés: Török-Kanizsa 2 u.

Rühkór: Czrepája 6 u., Dobricza 1 u., Itvarnok 12 u., Jarkovác 1 u., Józseffalva 9 u., Szerb-Elemér 8 u., Szerb-Aradác 1 u., Szerb-Neuzina 44 u., Tarras 1 u., T.-Vásárhely 1 u., összesen 10 község 92 udvar.

Sertésorbáncz: Szeferkin 1 udvar.

Sertésvész: Czerna 1 u., Csősztelek 1 u., Gyala 11 u., Györgyháza 1 u., Kanak 1 u., K.-Zombor 1 u., Lukácsfalva 1 u., M.-Czerna 1 u., M.-Ittebe 3 u., Mokrin 1 u., Nagy-Kikinda 3 u., Német-Czerna 1 u., Oppova 1 u., O-Telek

7 u., Perjámos 1 udv., Porgány 1 u., Román-Petre 1 u., Sárafalva 1 udvar, Szerb-Csanád 1 u., Szerb-Csene 1 u., Szerb-Ittebe 1 u., T.-Hegyes 1 udv., T.-Kanizsa 1 udv., Tóba 2 udv., Zsombolya 1 u., összesen 25 község.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) A képviselőház mai ülésén Lukács pénzügyminiszter bejelentette 1. a bankszabadalom meghosszabbításáról, 2. a sörfogyasztási adó eltörlése mellett behozandó söradó pótlékról, 3. az égetett szeszes folyadékok után fizetendő szesz-adópótlékról és a szeszforgalmi adó megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot.

Ezután folytatta a Ház az új kiegyezési törvényjavaslat tárgyalását, a mit Polónyi Géza záróbeszéde és Széll miniszterelnök válasza után általános-ságban el is fogadott. A javaslat mellett szavazott a szabadelvű és a néppárt. Az ellenzéki határozati javaslatokat csak a két függetlenségi párt támogatta.

Szünet után megkezdődött a részletes tárgyalás.

A király állapota.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Bécsből jelentik: Ó felsége teljesen egészséges. Mindennek dacára kiméli magát és holnap nem ő teszi fel Missia bibornok baretumát, hanem Ferenc Ferdinánd főherceg. Ó felsége még két hétig marad a szobában.

Az udvar köréből.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Bécsből jelentik: Ferenc Ferdinánd trónörökös ma a Burgban a király képviselőjében fogadta Missia bibornost, Póci pápai testőrt és Celi pápai követet.

Schönborn bibornok meghalt.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Falkenauból jelentik: Schönborn gróf bibornok hercegérsek ma reggel meghalt. A bibornok az éjt igen nyugtalanul töltötte. A gyuladás terjedt és a jobb tüdőszárnyra is átment. Miután Kalous felszentelt püspök ellátta a bibornokot a halotti szentségekkel, 3 óra 22 perckor reggel a halál általános hűdési tünetek közt beállott.

Tüntetés egy poéta ellen.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Zágrábból telegrafálják, hogy Zmaj Jovanovics szerb poéta jubileuma alkalmából tegnap este felé tüntetések voltak. A csöcselék a szerb templomot, az iskolát és a községházat megdobálta követ, tintával és tojással, de a rendőrség csakhamar rendet csinált, miközben néhány hevesebb alakot megsebesített. A katonaság azonnal készenlétbe helyeztetett, de nem lépett akcióba.

Bányalégrobbanás.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Anináról telegrafálják, hogy ott ma földbeomlás következtében bányalégrobbanás történt, miközben öten életveszélyesen, négyen súlyosan és hatan könnyebben megsebesültek.

Munkásgyűlések.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Bécsből telegrafálják: A Práterben ma tartott munkásgyűlések, melyeknek napirendjén 1. a keresztényszociális párt választási jograblása, 2. Az osztrák-magyar kiegyezés állt, különösebb mozzanat nélkül folytak le. A rendet nem zavarták meg. A Práterből visszajövet egy kis csoport a Deutsches Volkstheater mellett pfuj-kiáltásokba tört ki. A rendőrség közbelépett és két embert letartóztatott.

Egyiptom.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Kairóból jelentik a Reuter ügynökségnek: A kalifa embereivel Khorbudába indult, hogy élelmet szerezzen. A dervisek mindinkább elhagyják őt. Hadállását az arabok minden oldalról körülzárták.

Transzvál.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Pretóriából írják a Reuter ügynökségnek: Joubert tábornok határozottan tagadja, hogy Németországban és Amerikában Krupp ágyukat és tabori ágyukat rendelt volna. Diepering, a volksraad tagja, Fokvárosba ment, hogy ott a béke érdekében működjék.

A Mont Juich-pör revíziója.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Madridból telegrafálják: A Mont Juich-pör revíziója érdekében ma közel 10.000 ember által látogatott gyűlést tartottak, melyen liberálisok, konzervatív disszidensek, szociálisták, köztársaságiak és újságírók mondtak beszédeket. Néhány szónok a vétkesek megbüntetését követelte. A rendet nem zavarták meg.

A franciaországi események.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Párisból jelentik: Gallifet tábornok hadügyminiszter a Journal egyik munkatársa előtt kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy Zurlinden, Boisdefre, Gonse és Pellieux tábornokok ellen intézkedéseket fognak tenni. A mi Roget és Hartschmidt tábornokokat és Saxe ezredet illeti, ezek ellen intézkedéseket tettek, melyek azonban nem érik őket súlyosan. Coubertin alezredes ellen vizsgálatot indítottak. Néhány lap jelentése szerint Dreyfus pénteken vagy szombaton fog Brestbe érkezni.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Versaillesből telegrafálják: Tegnap Hoche tábornok emlékére bankettet tartottak, melyen Ribot kijelentette, hogy a hadserégnek fegyelmet kell tartani és hallgatagnak kell lennie, de bizalommal kell iránta viseltetnünk és meg kell mutatnunk, hogy el vagyunk tökéltve védelmére.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Párisból írják: Az Elyséepalotában ma tartott minisztertanácsban végleg megállapították a kormány nyilatkozatának szövegét, melyet a képviselőház holnapi ülésén tenni fog. A nyilatkozat igen rövid lesz és annak bejelentésére fog szorítkozni, hogy a kormány nem követ más célt, mint hogy az e hó 12-én tartott képviselőházi ülésen elfogadott napirendet végrehajtsa és ki fogja fejtetni, hogy a kormány mily feltételek mellett reméli e cél elérését. A nyilatkozat nem fog további ígéreteket tartalmazni.

Budapest, június 26. (A „Torontál” eredeti távirata) Párisból jelentik: Bertrand főállamügyész és Feuilloley, a köztársaság ügyésze, más alkalmaztatást fognak nyerni. Hartschmidt tábornokot Reimsbe és Saxe ezredet Poitiersbe helyezték át. Coubertint más csapathoz fogják áthelyezni.

Határidő-üzenet.

Budapest, június 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata) Buzában az árak 15 krral estek. Kötetett:

Buza októberre	9:36— 9:37
Rozs októberre	7:37— 7:38
Zab októberre	5:70— 5:71
Tengeri júliusra	4:59— 4:60
Tengeri 1900 májusra	4:88— 4:89
Repece augusztusra	12:75—12:85

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak zágrábi szer-táránál az 1899. év folyamán összegyűlő mintegy 4000 kgrm. szénkéneget értékesíteni óhajtván, ennek eladása céljából nyilvános pályázat hirdet-tetik.

A szénkéneget átvétele és eltávolítása tekin-tetében az alább idézett feltételek irányadók.

Az 1899. év december hó végéig össze-gyülemelő szénkéneget az időközönként összegyűlő mennyiséghez képest felhívásunkra a zágrábi szertartól azonnal átveendő.

Az elszállításához szükséges hordókat minden egyes esetben vevő tartozik a zágrábi szertárba küldeni, megjegyezve, hogy az üres hordók önkezelésben való ideszállítása csakis a máv. saját vonalaival fog eszközöltetni.

A megvett szénkéneget bérmentes szállítása csakis a máv. saját vonalaira köthető ki.

Azon esetre, ha a szénkéneget saját hordó-inkban kellene elszállítani, úgy vevő minden darab hordóért 1 frt 30 krt tartozik nekünk megfizetni.

Köteles vevő cég, ha a szénkéneget saját hordaiban szállíttatja, ezen hordókat felhívásunkra azonnal utnak indítani, valamint a szénkéneget vételárát posta útján a zágrábi gyűjtőpénztárunkba beszállítani.

A gyűjtőpénztár a vonatkozó nyugtát közvetlenül a zágrábi szertárba küldi meg, mely hivatalunk ennek alapján a szénkéneget saját vonalainkon önkezelésben vevő címére továbbítja.

Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok a m. kir. államvasutak zágrábi üzlet-vezetőség I. osztályánál követhető címzéssel „Ajánlat-szénkéneget megvételére“ 9684 99. számhoz 1899. év augusztus hó 10-ik napjának déli 12 órájáig benyújtandók vagy posta útján beküldendők.

Az ajánlattevő magára nézve is kötelezőnek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122.291/96. szám alatt fennálló feltételeinket, melyeket aláírásával és 30 filléres bélyeggel ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál pél-dányonként 30 fillérért megszerezhetőek.

Bánatpénzképen a felajánlott egységár szerint kiszámított értékösszeg 5%-a készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapí-rokban f. év augusztus hó 9-ik napjának déli 12 óráig a zágrábi üzletvezetőség gyűjtőpénz-táránál letendő.

A feltételektől eltérő, továbbá a pályázati határidőig be nem érkező vagy távirati uton beküldött, végre oly ajánlatok, melyekhez bánat-pénz nem tétetett le, az ajánlatok elbírálásánál figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlott ár számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendő.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat ered-ményének eldöntéseig kötelezettségben marad, ezt tehát időközben vissza nem vonhatja.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt, tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhasson s hogy végre értékesítési célja elérésére másféle intézkedéseket is tehessen. Zágráb, 1899. évi május hóban.

Az üzletvezetőség.

Hirdetések.

Legfinomabb harzi kanári madarak!

Saját tenyésztés, legjobb énekesek, kaphatók 8, 12, 15, 20 márkáért utánvétellel mellett. (372-6.6)

Nyolc napi próbaidő. **W. HEERING,** Árjegyzék ingyen.

St. Andreasberg 427. (Hannoveri tartomány.)

Torontálmegye Magyar-Ittebe községe.

1809. kig. 1899.

569-1.1

Árlejtési hirdetmény.

Magyar-Ittebe község által a régi község-ház helyiségei tanítói és menedékház vezetői lakásokká, valamint menedékházi terem-mé alakíttatnak át, mely átalakítási költségekre 317 frt 30 kr. lett megállapítva.

Ezen munkálatok vállalat útján végez-tetnek, a vállalatba adása végett az árlej-tés Magyar Ittebe község-házánál 1899. évi július hó 2-án d. e. 9 órakor ejtetik meg, melyhez a vállalkozók meghívotnak azzal, hogy minden árlejtő 50 frt bánatpénzt letenni köteles.

A költségvetés, valamint az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a község-jegyzői irodában megtekinthetők.

Magyar-Itteben, 1899. évi június hó 21-én.

Arczfalvy Gyula jegyző.

Jámbor János esküdt.

4489. B. szám. 99.

565-2.2

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan rendszeresített szent-jános-i segédjegyzői állásra, melylyel 400 frt évi fizetés és 2-öl tűzifa haszon-élvezete van egybekötve, ezennel pályá-zatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ban előirt képesítésük és eddigi működésüket igazoló okmányokkal föl-szerelt kérvényeiket hozzám bezárólag f. évi július hó 1-éig annál is inkább benyujtsák, mert az esetleg elkésetten beér-kezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Bánlak, 1899. évi június hó 21-én.

Hauser, főszolgabíró.

725. B. v. k. szám 1899.

566-1.1

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, miszerint a tekinte-tetes budapesti VII. ker. kir. járásbíró-ságnak 1899. évi Sp II. 1583/6. számú vég-zésével megkeresett tekintetes nagybecs kereki kir. járásbíró-ságnak 1899. évi V. 289. szám alatt kelt végzése folytán Panker Armin budapesti lakos részére, Papp Péter Sándor nagybecskereki lakosnál 500 frt és jár. iránti kielégítési végrehajtás útján 1899. évi február 14-én lefoglalt 398 fitra becsült butorokból álló ingóknak alperes lakásán Nagybecskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1899. évi július hó 3-ik napjának délutáni 4 órájára tüzetett ki az 1899. évi V. 289/4 sz. a. k. végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégi-téshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végre-hajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyző-

könyvben meg van ugyan említve, azon-ban a követelés összege ugyanott kitün-tetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy pél-dányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végre-hajtató kielégítését nem gátolván, igény-lők a vételár fölőslégére fognak utasít-tatni.

Kelt N-Becs-kereken, 1899. évi június 20-án.

Kiss, kir. bír. végrehajtó.

567-2.2

Kaszinó-kert.

„Folies Caprice“ társulat vendégjátéka.

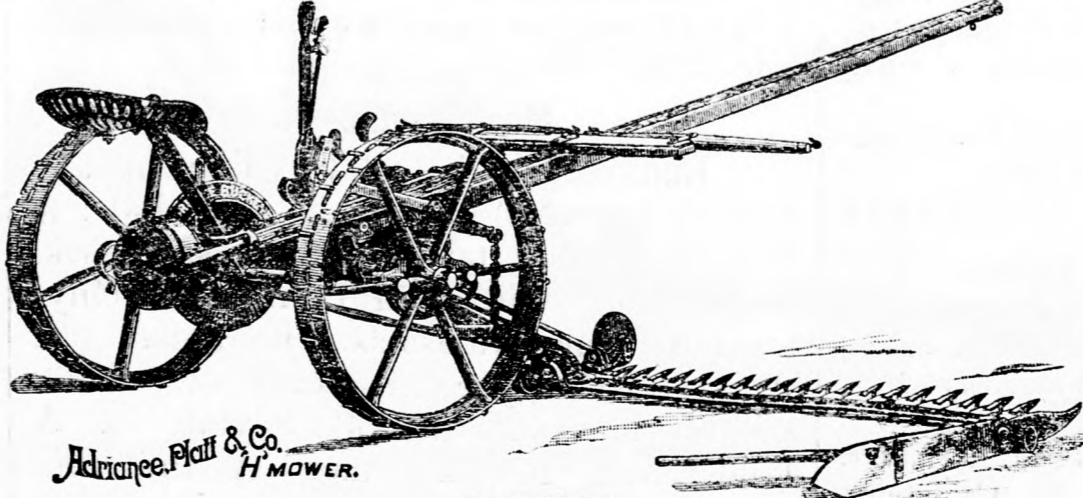
Hétfőn, június hó 26-án

„Senki fia“ és „10.000 Gulden Mitgift“

Bővebbet a falragaszok.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének Fiókraktára Nagybecskerek, Bégapart.

Az
Adriance Platt & Co.
Poughkeepsie, New-York,
amerikai gépgyárosok
magyarországi vezérképviselői

fűkaszaló,
marokrakó,
kévekötő
aratógépekben.

Hogy az elszállításoknál fennakadás ne történjék, kérjük a megrendeléseket már most a Torontálmegyei Gazdasági Egyesülethez Nagybecskerek címezve megtenni.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.